

TABAKSSTOET - STOET JEHAN VAN D'HELLE

Braderiecomité stadsarchief Wervik - Tabaksstoet Wervik

De tabaksstoet of stoet Jehan van d'Helle trekt op Hemelvaartsdag door de straten van Wervik en haar Franse buurgemeente Wervicq-Sud. De stoet ontstond in de jaren 50.

Deze in oorsprong Franse stoet vertrok in 1988 – voor haar 30ste editie – voor het eerst op Vlaamse bodem aan de Steenakker in Wervik. In oorsprong verbeeldde de stoet de (geschiedenis van de) tabaksteelt. Zo waren er taferelen die verwezen naar de tabaksplantages in Amerika, het schip waarmee Columbus tabakszaad naar Europa bracht, rokers op café, douaniers en smokkel. Ook de tabaksreuzen, tabaksfee en haar eredames stapten mee. Na drie jaar samenwerking gingen de wegen van de zustergemeentes opnieuw uiteen. Wervicq-Sud bleef de stoet organiseren onder de naam 'Stoet Jehan van d'Helle'. De focus kwam hier meer te liggen op de folklore. Het verbod op tabaksreclame en de groeiende negatieve connotatie rond het woord 'tabak' speelden daar onder andere een rol in.

Jehan van d'Helle is een volksfiguur uit Wervicq-Sud die volgens de legende via handelaars uit Florida in het bezit is geraakt van tabakszaad. Hij begon vervolgens zelf met het telen van tabak rondom zijn kasteeltje. 's Avonds stond hij steeds op wacht omdat hij bang was dat dieven zijn tabakspanten zouden stelen. Op een avond viel hij al rokend in slaap waarna zijn baard in brand schoot. Zijn vrouw, Sabine de Snuif, zag wat er gebeurde en redde haar man door het pijpje door het raam naar buiten te gooien. Niemand weet wanneer dit voorval zich precies voordeed, maar het staat wel vast dat het gebeurde op een Hemelvaartsdag. De tabaksstoet in Wervicq-Sud herdenkt deze heroïsche daad van Sabine de Snuif nog steeds jaarlijks op Hemelvaartsdag.

Tussen 2006 en 2010 vond er tijdelijk geen tabaksstoet plaats. In 2013 – naar aanleiding van de 300ste verjaardag van de Belgisch-Franse grens – startte de stoet opnieuw op Wervikse bodem. De grensoverschrijdende stoet start sindsdien afwisselend op de Steenakker of aan het Nationaal Tabaksmuseum, en eindigt in Wervicq-Sud op de Place de l'Europe. Iedereen kan de folkloristische stoet bijwonen of meevolgen, en wordt daarbij begeleid door de tabaksreuzen, belleman, tabaksfee en eredames. Het is een waar volksfeest geworden met veel confetti en snoep, ondersteund door een traditionele dierenwijding in Wervicq-Sud en tal van (muzikale) optredens.

Bronnen:

- Verbrugge, Vincent. Wervikse tabak: vakmanschap en traditie. Tielt: Lannoo, 2009.
- Website van het Nationaal Tabaksmuseum
- Waarheen. Maandelijkse infokrant Stad Wervik, 5, 2013

INZENDER

<http://www.erfgoedzuidwest.be/>

PERIODE

Hemelvaartsdag

THEMA

Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#feest #stoet #landbouw